

СИЛАБУС

Курсу «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва»

Галузь знань 07 *Управління та адміністрування*
Спеціальність 072 *«Фінанси, банківська справа та страхування»*
Освітня програма *«Фінанси, митна та податкова справа»*

Факультет/ кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет управління фінансами та бізнесу. кафедра фінансового менеджменту
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна навчальна дисципліна
Семестр	Третій
Форма навчання	Денна/заочна
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	4 кредити/120 годин
Викладачі дисципліни	Клепанчук Ольга Юріївна к.е.н., доцент кафедри фінансового менеджменту
Контактна інформація про викладача	Профайл викладача курсу: https://financial.lnu.edu.ua/employee/klepanchuk-olha-yuriivna Електронна пошта olha.klepanchuk@lnu.edu.ua Телефон: (032) 245-06-56
Консультації з питань вивчення дисципліни	Четвер: 14.00-15.00 год. (вул. Коперніка, 3, ауд. 205)
Мова викладання	Українська
Сторінка курсу	

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Коротка анотація дисципліни

На сучасному етапі в умовах зростаючої конкуренції, темпів зміни законодавчої бази, умов розвитку ринку підвищуються вимоги до оперативності та якості управління підприємством. З переходом вітчизняної економіки до ринкових відносин з'явилися нові форми і методи ведення господарської діяльності. Підприємствам як суб'єктам господарювання надано значні права та можливості щодо реалізації власних економічних інтересів.

Фінанси підприємств є системою грошових відносин, що виникають у процесі розподілу і перерозподілу виручки та прибутку господарюючого суб'єкту, з приводу утворення, розподілу, перерозподілу і використання доходів і фінансових ресурсів, з метою задоволення суспільних потреб та інтересів. Тому майбутні працівники фінансової сфери, повинні мати глибокі знання, щодо визначення сутності фінансів підприємств, формування фінансових ресурсів підприємства, сутності та видів грошових розрахунків на підприємстві, формування валового доходу на підприємстві, оподаткування прибутків підприємницької діяльності, фінансове забезпечення відтворення основних та оборотних фондів на підприємстві, розробку фінансового плану та показників фінансової стійкості, методи санації підприємства та напрями її проведення.

Мета дисципліни

Предметом вивчення дисципліни «Економіка і фінанси суб'єктів

підприємства» є система фінансово-економічних відносин підприємства, які виникають у процесі його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Метою вивчення дисципліни «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Завдання вивчення дисципліни «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» полягають у теоретичній та практичній підготовці студентів з таких питань:

- підприємство як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);
- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;
- формування програми виробництва продукції та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування та використання майнових ресурсів (активів) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування фінансових ресурсів (капіталу) підприємства, методичні підходи до їх аналізу та планування;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінювання ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- сутність фінансового стану підприємства, його складові та методи оцінювання;
- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінювання;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

Література для вивчення дисципліни

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. № 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р. №541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
7. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
8. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
9. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
10. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
11. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.

	<p>12. Бланк И.А. Управление финансовыми ресурсами / И.А. Бланк. – М.: Омега-Л, 2010.</p> <p>13. Воронкова А. Е., Вечерковські Р. З., Воронков Д. К., Калюжна Н. Г., Коренев Е. Н., Мажура І. В. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: Монографія / Харківський національний економічний ун-т / А.Е. Воронкова (заг.ред.). – 2-е вид., переробл. і доп. — Х.: ІНЖЕК, 2008. – 520с.</p> <p>14. Ганзенко П.М., Шарко М.В. Основи економіки праці: Навч. посіб., Херсон. ХНТУ, 2008. – 101 с.</p> <p>15. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / Є.В. Крикавський, З.С. Люльчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 696 с.</p>								
<p>Обсяг курсу</p>	<table border="0"> <tr> <td>Аудиторні години:</td> <td>64 з них:</td> </tr> <tr> <td>лекції</td> <td>32 годин</td> </tr> <tr> <td>практичні заняття</td> <td>32 годин</td> </tr> <tr> <td>самостійна робота</td> <td>56 годин</td> </tr> </table>	Аудиторні години:	64 з них:	лекції	32 годин	практичні заняття	32 годин	самостійна робота	56 годин
Аудиторні години:	64 з них:								
лекції	32 годин								
практичні заняття	32 годин								
самостійна робота	56 годин								
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>а) знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин, - основні напрями та види його діяльності, види підприємств; систему аналізу та планування обсягів, результатів діяльності та ресурсів підприємства; - ресурсний потенціал підприємства та його складові елементи; - основні результативні показники діяльності підприємства, порядок їх формування та використання; - капітал підприємства, його структуру, взаємозв'язок з іншими; - ефективність, конкурентоспроможність підприємства та його продукції, володіти практичними навичками оцінки цих параметрів; про сучасні теорії та моделі розвитку підприємства, механізм трансформації (реструктуризації) підприємств у процесі розвитку; економічну безпеку підприємства та його антикризову діяльність; <p>б) уміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - стратегічне, тактичне та оперативне планування; планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх та внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації; - обґрунтування обсягів виробництва та реалізації продукції, його виробничої потужності, потреби підприємства в матеріальних ресурсах, мати уявлення про критерії оптимізації обсягів матеріально-сировинних ресурсів, що необхідні підприємству; - товарну та цінову політику підприємства; - аналіз та планування ресурсів, які необхідні підприємству, розробки політики формування та використання трудових, майнових та фінансових ресурсів; - аналіз та планування доходів, поточних витрат і фінансових результатів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства; - обґрунтування ефективності інвестиційних та інноваційних проектів; оцінки фінансово-майнового стану підприємства, його конкурентоспроможності, загрози банкрутства. 								
<p>Ключові слова</p>	<p>Ринкова економіка, продукція підприємства, виробнича програма, виробнича потужність, ресурсний потенціал підприємства, трудові ресурси, майнові ресурси, поточні витрати, собівартість продукції, цінова політика, фінансові ресурси, фінансові результати підприємства, планування діяльності, економічна безпека.</p>								
<p>Формат курсу</p>	<p>Проведення лекцій, семінарських та практичних занять, консультацій.</p>								
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці Тема 2. Економічна характеристика продукції підприємства Тема 3. Виробнича програма підприємства Тема 4. Виробнича потужність підприємства</p>								

	<p>Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства</p> <p>Тема 6. Трудові ресурси підприємства</p> <p>Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства</p> <p>Тема 8. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції</p> <p>Тема 9. Доходи та цінова політика підприємства</p> <p>Тема 10. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінювання</p> <p>Тема 11. Фінансові ресурси (капітал підприємства)</p> <p>Тема 12. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінювання</p> <p>Тема 13. Фінансові результати діяльності підприємства</p> <p>Тема 14. Планування діяльності підприємства</p> <p>Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку</p> <p>Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність</p>
Підсумковий контроль, форма	Поточний контроль/ екзамен.
Пререквізити	«Вступ до фаху», «Політична економія», «Мікроекономіка», «Математика для економістів».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Навчальна дискусія, лекції-візуалізації, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозковий штурм, імітаційна ділова гра, захист кейсів
Необхідне обладнання	Проектор, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні (семінарські)/самостійні/модулі 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – 50 балів. • екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість – 50 балів <p>Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Уся література, яка викладачем надається виключно в освітніх цілях є без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підприємство – це. 2. Статут підприємства – це. 3. Назвіть критерії, за якими в Україні підприємства відносять до малих. 4. Що належить до основних видів підприємницької діяльності. 5. Які ознаки є характерними для підприємства. 6. В яких випадках ліквідується підприємство. 7. Коли підприємство набуває прав юридичної особи . 8. Що передбачає ефективність управління підприємством.

<p style="text-align: center;">Питання до екзамену</p>	<ol style="list-style-type: none"> 9. Що таке соціально-психологічні методи управління підприємством. 10. Що входить до економічних методів управління підприємством. 11. Назвіть організаційні методи управління підприємством.\ 12. Що входить в номенклатуру продукції підприємства. 13. Яким може бути співвідношення обсягів товарної і реалізованої продукції у виробничій програмі. 14. Що таке асортимент продукції підприємства. 15. Що включає в себе валова продукція. 16. Що включає в себе реалізована продукція. 17. Дайте визначення трудовим ресурсам. 18. Що на вашу думку означає персонал підприємства. 19. За якою кваліфікацією поділяють працівників підприємства. 20. Дайте визначення продуктивності праці. 21. Від чого залежить дія факторів продуктивності праці. 22. Що на вашу думку означає резерв зростання продуктивності праці. 23. Що таке модернізація технічного обладнання. 24. Дайте визначення поняттю технічне переозброєння. 25. Що не впливає на величину виробничої потужності. 26. Що є об'єктом інноваційної діяльності. 27. Дайте визначення виробничому процесу. 28. Яким законом регулюється формування, використання, поповнення інвестицій . 29. Які ви знаєте внутрішні джерела фінансування. 30. За якими періодами інвестування поділяють інвестиційні ресурси. 31. Яким відношенням визначається частка фонду заробітної плати.
<p style="text-align: center;">Опитування</p>	<p>Опитування проводиться на семінарських та практичних заняттях у вигляді (есе, вирішення кейсу), тестові завдання, доповіді та презентації.</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Тиж-день	Тема	Форма заняття/ години	Результати навчання	Завдання
1	2	3	4	5
1/1	Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати поняття про підприємство Вміти орієнтуватись, які бувають види підприємств Аналізувати зовнішнє середовище функціонування підприємства	
2/2	Тема 2. Економічна характеристика продукції підприємства.	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати Поняття "номенклатура та асортимент продукції, що виробляється", "товарна", "валова", "чиста", "реалізована продукція", "валовий оборот підприємства". Вміти. розуміти товарну політику підприємства і механізм її здійснення. Життєвий цикл товару та його значення для розробки товарної політики підприємства. Аналізувати методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство.	Тестові завдання. Виконання самостійної роботи.
3/3	Тема 3. Виробнича програма підприємства	Лекція/ семінар 2 год./2 год.	Знати зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства. Вміти. визначати необхідні й можливі обсяги виробництва та реалізації продукції Аналізувати оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та сезонності реалізації продукції.	Розв'язок задач. Есе.

4/4	Тема 4. Виробнича потужність підприємства	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання. Вміти володіти специфікою розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки. Аналізувати фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності, їх класифікацію і характеристики	Кейси. Доповіді та презентації
5/5	Тема 5. Ресурсний потенціал підприємства	Лекція/ практична 2 год./2 год.	Знати поняття та види економічних ресурсів. Поняття потенціалу і ресурсного потенціалу підприємства. Вміти проводити практично комплексну оцінку ресурсного потенціалу. Аналізувати чинники, що обумовлюють рівень використання ресурсного потенціалу.	
6/6	Тема 6 Трудові ресурси підприємства	Лекція/ семинар 2 год./2 год.	Знати трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів. Вміти володіти методами нормування витрат праці на підприємстві. Аналізувати інструменти у чисельності та фонду оплати праці підприємства. Зміст плану з праці та порядок його розробки.	
7/7	Тема 7. Майнові ресурси (активи) підприємства	Лекція/ практичне 2 год./2 год.	Знати сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності. Вміти розраховувати середьонорічну вартість основних засобів, визначати показники використання основних виробничих фондів. Аналізувати методичні інструменти оцінювання стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.	
8/8	Тема 8. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції.	Лекція/ практична 2 год./2 год.	Знати сутність понять витрати. Поточні та капітальні витрати підприємства, виробнича собівартість продукції робіт та послуг. Вміти розраховувати гуртову та роздрібну ціну. Обґрунтовувати проекти продажної ціни на новий виріб, та доцільності зниження ціни реалізації виробів. Аналізувати методи планування поточних витрат.	
9/9	Тема 9. Доходи та цінова політика підприємства	Лекція/ практична 2 год./2 год.	Знати сутність, механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання. Вміти володіти напрями забезпечення ефективності цінової політики та методичними інструментами Аналізувати методи планування доходів підприємства: особливості та умови їх застосування. Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства.	
10/10	Тема 10 Ефективність діяльності та методичні засади її оцінювання.	Лекція/ практичне 2 год./2 год.	Знати поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінювання діяльності підприємства. Види ефекту Вміти методами інтегрального оцінювання ефективності діяльності підприємства. Аналізувати ефективність інвестиційних та інноваційних проєктів діяльності підприємства.	
11/11	Тема 11 Фінансові ресурси (капітал підприємства)	Лекція/ практичне 2 год./2 год.	Знати Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування. Місце фінансових ресурсів у складі ресурсів підприємства. Вміти планувати обсяг і структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи та резерви зростання капіталу підприємства. Аналізувати інструменти капіталу підприємства: поняття, завдання, етапи та основні методи.	
	Тема 12 Фінансово-	Лекція/	Знати. Поняття фінансово-майнового стану	

12/12	майновий стан та методи оцінювання підприємства	практичне 2 год./2 год	підприємства, мета і завдання його дослідження. Вміти обчислювати величину балансового прибутку на підприємстві, розраховувати загальну суму одержаного прибутку підприємством Аналізувати показники оцінки ділової активності підприємства.
14/14	Тема 14 Планування діяльності підприємства	Лекція/ практичне 2 год./2 год	Знати зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства. Вміти діагностувати вибрану стратегію підприємства Аналізувати планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Оцінку якості планів підприємства.
15/15	Тема 15 Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку.	Лекція/ семінар 2 год./2 год	Знати поняття "розвиток"; його роль, місце і значення в господарській діяльності. Основні форми розвитку підприємства. Вміти розрізняти особливості управління підприємством за кожною моделлю розвитку. Аналізувати підходи до визначення ефективності трансформації господарюючих суб'єктів.
16/16	Тема 16 Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	Лекція/ семінар 2 год./2 год	Знати. Сутність і фази розгортання кризи. Фактори, що обумовлюють виникнення кризи. Види банкрутства підприємства. Вміти оцінити та продаж майна підприємства-банкрута. Аналізувати рівень економічної безпеки підприємства. Методи моніторингу економічної безпеки підприємства